

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Қазақтың ұлы хандары

ЖАРИЯЛАНДЫ
19.07.2025СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/181855/

Қазақ халқының тарихында ерекше орны бар ұлы хандар көп. Олар мемлекеттің тұтастығын сақтау, шекарасын кеңейту, халықтың бірлігін нығайту және тәуелсіздігін қорғау жолында үлкен рөл атқарды. Міне, солардың ішіндегі ең белгілілері:

1. Керей хан (XV ғ.)

- Қазақ хандығының алғашқы ханы.
- 1456 жылы Жәнібекпен бірге Қазақ хандығының негізін қалады.
- Шыңғыс ханның ұрпағы, Ақ Орданың билеуші тұқымынан шыққан.

2. Жәнібек хан (XV ғ.)

- Керей ханмен бірге Қазақ хандығының негізін қалаушылардың бірі.
- Хандықтың құрылуы мен нығаюына үлес қосты.
- Кейін «Асан қайғы» сияқты билермен бірге ел іргесін бекітті.

3. Қасым хан (1511-1523 жж.)

- Жәнібек ханның ұлы.
- Қазақ хандығының территориясын едәуір кеңейтті (1 млн шаршы км-ден аса).
- «Қасым ханның қасқа жолы» атты алғашқы заңдар жүйесін енгізді.
- Қазақ хандығы Алтын Орда мен Ноғай Ордасының орнын басқан беделді мемлекетке айналды.

4. Хақназар хан (1538-1580 жж.)

- Қазақ хандығының саяси беделін күшейтті.
 - Ноғай Ордасының біраз бөлігін қосып алды.
 - Сыртқы саясатта орыс патшалығы, Бұқар хандығымен қатынасты реттеді.
-

5. Тәуекел хан (1586-1598 жж.)

- Сыр бойындағы қалалар үшін Бұқар хандығымен күресті.
 - Орта Азиядағы ірі әскери жорықтармен танымал.
-

6. Есім хан (1598-1628 жж.)

- «**Есім ханның ескі жолы**» атты заңдар жүйесін енгізді.
 - Қазақ хандығын ішкі тұрақсыздықтан сақтап қалды.
 - Жоңғарлармен күрес жүргізді.
-

7. Тәуке хан (1680-1715 жж.)

- «**Жеті жарғы**» заңдар жинағын қабылдады.
 - Қазақ хандығында билер институтын нығайтты (Төле би, Қазыбек би, Әйтеке би).
 - Қазақ қоғамында бірлік пен тұрақтылық орнатты.
 - «Тәуке ханның алтын ғасыры» деп аталады.
-

8. Абылай хан (1771-1781 жж.)

- Қазақ елінің тәуелсіздігі мен тұтастығын сақтауға күш салды.
 - Ресей, Қытай, Жоңғариямен күрделі дипломатиялық қатынас орнатты.
 - Халық арасында аса беделді, көреген басшы болды.
 - Орта жүздің ханы ретінде үш жүздің басын қоса білді.
-

9. Кенесары Қасымұлы (1841-1847 жж.)

- **Қазақтың соңғы ханы**, Абылай ханның немересі.

- Ресей империясының отарлық саясатына қарсы көтеріліске шықты.
- 1841 жылы бүкіл қазақ елінің ханы болып сайланды.
- 1847 жылы Қырғыз жерінде ерлікпен қаза тапты.

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.